

EL LLENGUATGE

La cosa a la qual ho posem

Podria semblar que construccions com *Es una carta a la qual no van posar data* o *Vet aquí el violí al qual han de posar les cordes*, que són perfectament normals i correctes, desmenteixen el que dèiem ahir: que en les designacions de lloc, no ha d'usar-se la preposició *a*, sinó la preposició *en*, davant el relatiu compost, tal com fan alguns perquè el primer component d'aquest terme relatiu és precisament l'article definit. Però el que en realitat s'esdevé és que els complements que en les construccions indicades són representats pel relatiu compost, més que no pas designacions de lloc han d'ésser considerats complements indirectes o datius, els quals, com se sap, s'han d'introduir per mitjà de la preposició *a*.

Tal com hem tingut ocasió de comentar algun cop, no hi ha una frontera ben precisa i definida entre l'anomenat datiu inanimat (que representa no una persona sinó una cosa inanimada) i els complements o designacions de lloc. Si diem *Hem posat l'abric al nen*, és fora de dubte que el complement *el nen*, que fem precedir de la preposició *a*, és un complement datiu (animat, és clar), que designa la persona a qui hem posat l'abric i no pas el lloc on l'hem posat. També considerariem un complement datiu el de l'oració *Hem posat la sella al cavall*, cosa que originaria la transformació *Vet aquí el cavall al qual hem posat la sella*; però en aquest cas ja sembla insinuar-se la possibilitat de considerar *el cavall*, en certes circumstàncies —responent, per exemple, a la pregunta *On hem de posar la sella?*—, com una designació de lloc, cosa que si de cas admetria ja la construcció *Vet ací el cavall en el qual hem posat la sella*. Però, com dèiem, la identificació entre la designació de lloc i el complement datiu es produeix quan aquest datiu és inanimat, com en la frase *Hem posat el pany a la porta*, la qual sembla que admetria dues transformacions: *Es la porta en la qual hem posat el pany*, en què considerariem el terme relatiu com un complement de lloc, i *Es la porta a la qual hem posat el pany* en què el relatiu compost és un datiu inanimat. La segona resolució sembla, certament, la més adequada, però cal admetre que hi pot haver casos més dubtosos. Els pot aclarir el fet el conjunt *en el qual* s'ha de poder substituir per *on* i per *en què*, indistintament, i el conjunt *al qual* només es pot substituir per *a què*.